

навчання, диференціації та індивідуалізації, активної співпраці. У педагогічній практиці США відбувається постійний пошук інноваційних форм організації навчання майбутніх учителів іноземних мов, які б дозволяли активізувати їхню пізнавальну діяльність і творче мислення.

Література:

1. Остроумова Н. В. Университетское образование в США : автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08. «Теория и методика профессионального образования» / Н. В. Остроумова. – М., 1980. – 16 с.
2. Johnstone A. Attention Breaks in Lectures / A. Johnstone, F. Percival // Education in Chemistry. – 1976. – Vol. 13. – P. 49.
3. Fensham P. Beginning to teach Chemistry / P. Fensham, R. Gunstone // The Contents of Science: A constructivist approach to its teaching and learning ; R. White (eds). – 3rd edition. – Washington, D.C. : Falmer Press, 1994. – P. 14–28.
4. Lunde J. P. Things for the First Three Weeks of Class / J. P. Lunde. – N. Y. : Teachers College Press, 2000. – 75 p.
5. Johnson D. Learning to lead teams: Developing leadership skills / D. Johnson, R. Johnson. – MN. : Interaction Book Company, 1997. – 98 p.

У статті розглянуто форми організації навчальної діяльності майбутніх вчителів іноземних мов у вищій школі США, зокрема: лекційні заняття, семінари, лабораторний практикум, індивідуальні консультації, самостійна робота.

Ключові слова: форми організації, вчитель, лекційні заняття, семінари, лабораторний практикум, індивідуальні консультації, самостійна робота.

В статье рассмотрены формы организации учебной деятельности будущих учителей иностранных языков в высшей школе США, а именно: лекции, семинары, лабораторный практикум, индивидуальные консультации, самостоятельная работа.

Ключевые слова: формы организации, учитель, лекции, семинары, лабораторный практикум, индивидуальные консультации, самостоятельная работа.

There have been considered organizational forms of studying activity during the professional training of future teachers of foreign languages in US higher school, such as: lectures, seminars, laboratory practice, individual counseling, self-learning.

Keywords: organizational forms, teacher, lectures, seminars, laboratory practice, individual counseling, self-learning.

УДК 796.072; 796.5
ББК 81.2 Англ.:75.81я1

Н.Д. Бондар
м. Вінниця, Україна

ІНОЗЕМНА МОВА - ФАХІВЦЯМ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Постановка проблеми. У сучасних умовах вивчення іноземної мови у вищих закладах освіти є важливим напрямком оптимізації підготовки нової генерації фахівців, максимального задоволення освітніх потреб особистості та суспільства, диференціації професійної підготовки, умовою, за якою наша країна входить до світового освітнього простору.

Законом України «Про освіту» визначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості і найбільшої цінності суспільства; розвиток її талантів; розумових і фізичних здібностей; виховання високих моральних якостей; формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору [1].

Цілком очевидно, що на тлі процесів глобалізації все більшого значення набувають іншомовні комунікативні здібності сучасних фахівців. При цьому все більшої актуальності набуває завдання удосконалення процесу формування іншомовної компетенції, що є невід'ємним компонентом повноцінної професійної підготовки та передумовою продуктивної діяльності фахівців у галузі туризму.

Аналіз попередніх досліджень. Варто зазначити, що нині на Європейському континенті розмовляють на більш, ніж 225 мовах. Багато європейців вважають, що багатомовний спосіб життя є нормою. Не випадково статистичні дані свідчать, що майже половина громадян Європейського Союзу розмовляють принаймні ще на одній мові, окрім рідної.

Англійська продовжує збільшувати свою частку (нішу) як найбільш розповсюджена іноземна мова. Загалом найпоширенішими мовами Європейського Союзу є англійська (для 13% населення вона є рідною; для 34% – іноземною); німецька (відповідно 18% і 12%); французька (12% – 11%); італійська (13% – 2%); іспанська (9% – 5%); польська (9% – 1%). Щодо української мови, то вона зазвичай класифікується як регіональна європейська мова, на якій розмовляють в основному в Україні та сусідніх із нею державах. Це безперечно ускладнює проблему міжкультурного спілкування та створює перепони на шляху приєднання нашої держави до загальноєвропейського інтеграційного процесу [6].

Метою цієї статті є аналіз значення іноземної мови для фахівців туристичної галузі.

Виклад основного матеріалу. Сучасні соціально-культурні тенденції розвитку суспільства ставлять нові вимоги до змісту вищої освіти:

1. Гуманізація освіти. Вона спрямована на подолання протиріч між вузькопрофесійною та загальнокультурною підготовкою студентів на основі знань про людину і людську діяльність.

2. Формування у майбутніх фахівців умінь організаторської та управлінської діяльності – навчання студентів методам роботи з людьми, вмінню позитивно впливати на них і будувати відносини з ними.

3. Формування творчого мислення та інтелектуальних здібностей фахівців, вміння вчитися.

Наразі актуальним є включення до «Європи знань» через знання мов, інтенсифікацію процесу оволодіння мовами, інтегрування в світовий освітній простір, де домінує тенденція всіх педагогічних систем до універсалізації, інтернаціоналізації, глобалізації, діалогу культур, інтелектуального, культурного спілкування.

У цьому процесі важливим є володіння універсальними для всіх мов і культур еталонними стандартами, фактами; урахування специфічного, індивідуального, автентичності сприймання засвоєння інформації; її культурна і когнітивна ідентифікація; збіг у ціннісних орієнтаціях і судженнях.

У процесі оволодіння іноземною мовою відбувається когнітивний розвиток особистості як суб'єкта навчання. Парадигма його розумових дій повинна бути включена в процес пізнання нової цивілізації, культури, які відрізняються багатьма параметрами, категоріями, рівнем абстрагування, обсягом понять [2].

Особливої популярності набуває тенденція вивчення іноземної мови майбутніми фахівцями туризму, оскільки, лише занурюючись у мовне середовище можна швидше подолати мовний бар'єр і почати вільно розмовляти і спілкуватися. Окрім того, перебуваючи в адекватному мовному середовищі, ті, хто вивчає туризм, мають можливість познайомитися з культурою, побутом, традиціями та іншими реаліями країни, мову якої вони вивчають.

Цілком очевидно, що на тлі процесів глобалізації все більшого значення набувають іншомовні комунікативні здібності сучасних фахівців. При цьому все більшої актуальності набуває завдання вдосконалення процесу формування іншомовної компетенції, що є

невід’ємним компонентом повноцінної професійної підготовки та передумовою продуктивної діяльності фахівців у галузі туризму.

Оволодіння іноземними мовами – тривалий процес, важлива передумова особистих, культурних, професійних та економічних контактів. Ефективна іншомовна підготовка фахівців / майбутніх фахівців сфери туризму вимагає якісно нових підходів до змістової та організаційно-методичної сторін лінгводидактичної діяльності. При цьому не викликає сумніву, що основним, методичним принципом навчання іноземній мові має залишатися принцип комунікативності.

Даний підхід особливо актуальний у підготовці фахівців для туристичної галузі, оскільки він полягає у створенні таких ситуацій, що є максимально наближеними до особливостей реального процесу комунікації. Це дає змогу цілеспрямовано розвивати необхідні навички та вміння, практикувати використання мовних форм і мовленнєвих зразків для потреб професійної діяльності.

Однією з найважливіших складових загального рівня володіння іноземною мовою фахівців, які працюють у галузі туризму, є їхня соціокультурна компетенція. Таким чином, соціокультурний зміст у викладанні іноземних мов відіграє надзвичайно важливу роль. Відповідно, зміст дисципліни повинен містити велику кількість автентичного матеріалу, який стимулюватиме у студентів рефлексію, сприятиме їхньому розумінню власної культури й соціальних норм поведінки, викликатиме зацікавленість і повагу до інших культур.

У структурі соціокультурної компетенції зазвичай виділяють уміння адекватного сприйняття, ідентифікації і тлумачення самого поняття «культура», здатність встановлювати зв’язок між власною та іноземною культурою, розпізнавати і застосовувати різні стратегії для встановлення контактів із представниками інших соціокультурних груп, уміння виконувати роль посередника між власною та іноземною культурами, ефективно керувати розв’язанням непорозумінь і міжкультурних конфліктів [3].

Саме міжкультурний підхід до навчання дає можливість адекватно сприймати іншомовні поняття та вживати їх у різноманітних соціально-зумовлених ситуаціях.

Серед низки іншомовних компетенцій фахівців галузі туризму чільне місце займає лексична компетенція як невід’ємний компонент компетенції лінгвістичної.

Традиційно вважається, що компетенція – це норма освітньої підготовки студента, при цьому визначається роль ключових компетенцій, загальних для всіх професій і спеціальностей, універсальних у різних ситуаціях. Компетентність, стосовно компетенції, виступає як інтегративне поняття, що характеризує людину як суб’єкт, який реалізує в практичній діяльності компетенції, якими він володіє.

Формування компетентності, тобто здатності застосовувати знання та вміння в реальній життєвій ситуації, є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у ВНЗ полягає в набутті та розвитку у студентів набору ключових, загальногалузових і предметних компетенцій, які визначають його успішну адаптацію в суспільстві.

Формування мовленнєвих і комунікативних компетенцій відбувається шляхом:

1. Поглиблення знань про функціонально-стилістичну систему іноземної мови, засвоєння норм мовленнєвої поведінки в різних сферах і ситуаціях спілкування та вдосконалення вмінь і навичок спілкування в науковій та офіційно-діловій сферах, оволодіння різноманітними стратегіями і тактиками ефективної комунікації, генерування вартісних зразків власної мовленнєвої творчості, виховання потреби самоосвіти і самооцінки для постійного вдосконалення особистісно-мовленнєвої діяльності;

2. Розвитку вмінь і навичок переконливо викладати свої думки, дискутувати, використовуючи різні способи аргументації, вести діалог із співрозмовниками,

дотримуючись правил мовленнєвого етикету; працювати з різними типами текстів, у тому числі й з мовними формами різних жанрів, стилів і підстилів;

3. Оволодіння вмінням сприймати, аналізувати, зіставляти мовні явища й факти, коментувати їх, оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності ситуації спілкування;

4. Формування дослідницької компетенції, удосконалення вмінь і навичок самостійної роботи з науковим текстом, різноманітними джерелами наукової інформації, зокрема електронної, розвиток умінь інформаційної переробки тексту, пошук інноваційних технологій.

На основі комунікативних умінь і навичок встановлюється комунікативна компетентність як здатність користуватися мовою залежно від ситуації.

Ні для кого не секрет, що останніми роками туристична індустрія переживає період бурхливого розвитку, що, в свою чергу призводить до виникнення нових лексичних одиниць, які постійно переміщуються з однієї сфери функціонування в іншу. Відтак, окремим лінгводидактичним завданням є відбір релевантних професійним контекстам туристичної галузі реалій, з'ясування засобів їх лексичного відображення, розробка та реалізація їхнього засвоєння у практиці навчання іноземної мови.

Це сприяє кращому засвоєнню обґрунтованих лінгвокраїнознавчих знань про конкретну країну.

Нині актуальною є розробка нової моделі гуманітарної освіти, формування мотивації навчання дає можливість впливати на оцінку структур навчання, які пропонуються студенту; на визначення проміжної та кінцевої мети; на побудову педагогічного процесу, який відповідає інтересам, цілям, потребам студентів.

Для цього в процесі вивчення іноземної мови приділяється увага комунікативній функції студентів, а також пізнавальній - у такому обсязі та співвідношенні, які були б необхідними і доцільними з точки зору кінцевих цілей навчання студентів вузу.

При цьому, головними завданнями вищої освіти в сфері вивчення іноземних мов є:

- забезпечення фундаментальної наукової, професійної і практичної підготовки студентів;

- здобування знань і навичок володіння іноземною мовою студентами різних освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликання, інтересів і здібностей;

- удосконалення наукової і професійної підготовки.

Успішне вирішення цих завдань в значній мірі залежить від того, як швидко та інтенсивно відбудуться процеси адаптації студентів до навчального процесу у вищому навчальному закладі [5].

Для реалізації особистісно-дієвого підходу до навчання студентів викладачі іноземних мов повинні знати інтелектуальні здібності, мотиви, інтереси, особливості процесу мислення, рівень культури розумової праці студента, що передбачає дії, при яких кожен викладач ставиться до студента як до унікальної особистості, визнає його права, дає можливість йому самореалізуватися.

Гуманізація мікросередовища, яким для студентів є: вищий навчальний заклад; педагогічний і студентський колектив; ставлення до нього; гуманізація самої особистості; формування у викладачів і студентів гуманістичних цінностей - все це становить важливу соціально-педагогічну складову адаптації студентів до навчання у вузі.

В ході постійних занять увага викладачів іноземних мов зосереджена на тому, що метою навчання є не тільки оволодіння студентами певними знаннями, вміннями, навичками, а й вплив на формування основних якостей особистості студента.

У процесі навчання звертаємо увагу на створення умов самореалізації та самоствердження особистості, розвитку її вподобань і формуванню гуманності в повсякденних відношеннях.

На досягнення цього впливає:

- чітке визначення мети та завдань вивчення іноземних мов у вузі;
- конкретизація їх за рівнями підготовки; визначення оптимального обсягу навчального плану кожного рівня;
- раціональний розподіл часу в межах навчального плану за видами діяльності між практичними, теоретичними та самостійними формами навчання;
- диференціація та індивідуалізація навчання.

Вивчення іноземних мов зорієнтоване на фундаменталізацію підготовки фахівців туристичного профілю, яка здійснюється у двох взаємопов'язаних напрямках; профілювання фундаментальної підготовки, що передбачає оптимізацію змісту фундаментальних дисциплін із ціннісними орієнтирами дисциплін професійного напрямку; фундаментальність професійного вивчення іноземних мов – підвищення світоглядно-методологічного рівня викладання спеціальних курсів іноземних мов.

Висновки. Резюмуючи вищесказане варто підкреслити, що вивчення іноземної мови тісно пов'язане з реалізацією принципів професійно-орієнтованого підходу до процесу навчання і специфікою викладання іноземної мови з визначеною метою підготовки фахівців туристичної галузі.

Література:

1. Воробьева С.А. Деловой английский язык для сферы туризма. Your Way to Tourism. 3-е изд. – М., Филоматис, 2006. – 352 с.
2. Туризм в Україні. Документи, коментарі, інформація. – Вип. 2. – К., 1997. – 400 с.
3. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови: перекладено і адаптовано Л.В. Биркун, доцент Київського національного університету ім. Т. Шевченко.- Oxford University Press.- 1998. – 48с.
4. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академвидав», 2004 – 280 с.
5. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. - М.: Просвещение, 1991. - 223 с.
6. <http://www.tour.com.ua>

У статті проводиться аналіз значення іноземної мови для фахівців туристичної галузі, формування мовних комунікативних здібностей сучасних спеціалістів, удосконалення процесу формування іношомовної компетенції, яка є необхідним компонентом повноцінної професійної підготовки фахівців у галузі туризму.

Ключові слова: диференціація професійної підготовки, туристична галузь, тенденція, мовні комунікативні здібності, іношомовна компетенція.

В статье проводится анализ значения иностранного языка для специалистов туристической отрасли, формирование языковых коммуникативных способностей современных специалистов, усовершенствование процесса формирования иноязычной компетенции, которая является необходимым компонентом полноценной профессиональной подготовки специалистов в отрасли туризма.

Ключевые слова: дифференцирование профессиональной подготовки, туристическая отрасль, тенденция, языковые коммуникативные способности, иноязычная компетенция.

The meaning of the foreign language for the experts of tourism is analyzed in the article. The improvement of the process of formation of linguistic communicative competence as a necessary component of the professional background of modern specialists in tourism is revealed.

Key words: differentiation of professional education, tourism, tendency, linguistic communicative skills, foreign competence.